

محراب

انسانی، اجتماعی، فلسفی، تاریخی، ادبی مجموعہ
شہید بک آیدہ پرنٹر اولٹور

مضامین

- ہندستانک استقلال مجاہد لری «صاحبہ» یوسف ضیا
اسلام «فلسفہ و علوم» مصطفیٰ شکیب
ملوکی طیفلو «ہاتاسونک تزدندہ تخیلات» فرید حبیب
محراق عشق سجودہ کلدم، حضرت نبی عشقہ سمیر جمال اورہ نوسی
سلجوقیلرک ایتراضی زمانندہ، قونیہ علمی ضیا
ابن خلدون دہ اجتماعیات ضیاء الدین فخری
ہیا کل الور «ترجمہ در» شیخ شہاب الدین مقبول سہروردی
سہروردینک فلسفہ سی «مکاشفہ طریق» یوسف ضیا
سجیہ و ذکا اورفولی محمود
تورک متصوفلری (مرید زادہ مصطفیٰ عجزی آغا) طاہر عربی
حی بن یقظان «ابن طفیل» رشید

ملوکی طیفلر

پرنسس قدریه حسین خانم افندینک ۱۹۲۰ سنه سنده فرانسیزجه انتشار ایتیش و صوکره
مصرده عربجه به ترجمه ایدلمش اولان رعنا زاده قلملری « Ombres Royales » ملوکی
طیفلر نام کتابنده تورکجه به مترجم بر پارچه سنی قارئلریمزده عرض ایدیوروز . آنا توله
فرانسیرک لسانی عینی قدرت بیان ایله تصرف ایدن ادیبه محقرمه نك حساس ور قیق حسیاتی
تورکجه ده عینی قوتله افاده ایتمه نك نه قادار مشکل برایش اولدیغنی اربابی تسلیم ایدر .
« ملوکی طیفلر » عصرلرک اسرارینی ، یوزلرجه انسابل بشرک اضطرارباتنی سینه سندمه
کیزلیهن مصر قدیمک معظم معابد و آبداتنک محصله الهامیدر . محرره محقرمه کتابنک
مقدمه سنده بونی شویله جه بسط و تمهید ایدیور :
« تب بلده سنده اقامتم اثناسنده شدید بر حیات استغراق یاشادم . زیرا بردنبره وسعتلی
برعالم ، خارقه نما افقلرله نظرمدنه منکشف اولدی »
« معبدلرک ساکت وصامت حولیلرنده ، وحشی وادیلرک اعماقده ، تب مقابرینک نظر
ربا تراچه لرینک کنارنده ، واسع اووانک مزهر تارالارنده و الحاصل مستغرق تفکرات
و تخیلات اولدیم هریرنده مابعد حیاتدن توارد ایدن طیفلر بنی قارشیلادیلر » .
ایشته بو طیفلرله قارشق قارشق به کچن روحی موانسه نك افاده سی بونفیس سلسله ادبییه
تشکیل ایدیور . بو کون قارئلریمزده تقدیم ایتدیکمز ترجمه فرعونلر مصری ایله اسلام
قاجدارلری مصرندن ایکی ملیکه نك حیاتلرینی مصوردور .

مهراب

ملوکی طیفلر

دیری البعری ده

(هاتاسر) نك نزده تخیلات

مشرق تراچه سنک اوزرنده ، بویوک پنجره نك اوکنده اوطوریوردم . نظرم طاغیرک
اوستنده اوچان کولکه به منصوب مفکرده خیالاته مستغرقدی . کولکه طبق حیات کبی
باش دوندوروجی برسرعتله نظردن قاجیوردی .

کولکه نظر دن تباعد ایدیوردی. اوکاباقدیجه، آلتون رنکنه بویانان دیک اوجور و ملرک اوزرندن خانقاه رفتار یله قیارق کوزدن نهان اولدیغنی کوریوردی. آرتق «کولش میدانی» مستغرق انوار دیکلیدی. کولکه اووانک ارزرینه اینیور، اینیور و فضا افلاطونی رنکه بویانیوردی. «تب» ده، آلامی تسکین ایدن اوبله سحرده برکون دها کذران ایتمشدی. کیجه یاقلاشیوردی.

بغداي وشکر قامیشی تارلارینک اوته سنده نیلک اوزون شریدی پارلامقده دوام ایدیور و مهرانک کنارنده اوج تپه تک دانتلالی ذروه لری اوزاقدن تماماً سچیلیوردی. بالجه موجودات ساکن، شفاف و لایتغیری و بیگلرجه سینه لر دئیری بویله جه بقادار ایدیلر.

معبدك آلتنده، وادینك قهرنده سودانی محافظ افرادی بینکلرینه یاصلامش صوت خفی ایله قونوشیورلر. دیگر طرفدن بلده قدیمه تک یوصما محافظلری «عال العالم» بیاض وزهمزده ستونلری بویجه برریر اینیورلر ظن اولنوردی.

هرشیده آهنگ، وجد و سکوت واردی. یالکز آراصیرا، بویوک آمون راهلرندن برینک صوک حفیدی، بویوک بر راهبک صداسی هنوز ایشیدیلیوردی. «هانا سو» نک تصویرینه ماتم آداقلری قربان ایدیلن کوچک معبدده اسرار انکیز اشکالک معناسی حرارتلی حرارتلی تفسیر ایدیوردی.

ملیکه نک تصویر اویکنده اویوردی: «بالذات حی لایموت» را، کبی نفخه حیاتک، سیاله فسونک، استقرارک جمله سی سنک رقبه کده در مایت قارا. واوراده واصل اسرار خدا اولان نوادر راهی دیکلیورلردی.

ملیکه نک ساکن و ملایم سیاستده معمالی برتبسم واردی. ماضیده کی اعتسافاته، نسیان عصرلرینه کوکس کرشم اولدی. کی بوتون ابدیت مستقبلیه قارشى میدان اوقویورکی ایدی. آمونک بو خارقه نما قیزی مایه جاودانیه دن وجود بولش دیکلمیدی، وادراکی قانیلره نصیب اولیان سرائری سینه سنده صاقلامیورمیدی؟ برنجی طوطمه زو آههازینک بو خفیده سی یاشیور، اوت حالا یاشیوردی. خاطره سنک بوتون ایزلرینی ابدیاً افنا ایچون تمغالرینی سیلیرن دیوارلرده کی محکوکاتی تخریب ایدن خلقنک سکون ناپذیر غیظنه رغماً

یاشایه جقدی . ملک عنوانیله حکمران اولق جراًخی کوسترمش اولان معبودلر سلاله سنک برنجی قادینی ، شانلی بر مصرک بوملیکه سی انسانلرک حافظه سنده ابدیاً یاشایه جتدی . عظمتلی معبدینک خراب اولسنه ، قیمتلی پاپیروسلرک ضایع اولسنه رغماً ، شان وظفرله مالی دور حاکمیتله اونک زمان سلطنتی خسوفدار ایدمه مش اولان اوچنجی طوطمه زک غلبه سنه رغماً حالا یاشیوردی .

واصل اسرار اولانلر ایچون اوکیجه مستثنا براهیتله منکشف اولیوردی : حیاتک تصعداتی تأثیری آلتده « جوسیر - جوسیرو [۱] نک مزین دیوارلری سطحنده بوتون ماضی یکیدن جانلانیوردی « آلتون اوردوس » [۲] کافه محالکک فاتحی محی قلوب » عنوانلرینی طاشیان هاتاسونک مختلف صفحات سلطنتی برر برر ، یاواش یاواش تعاقب ایدیوردی . مجادله لر ، دسیسه لردن صوکره موفقیت انتهایه ، هاطورک حمایه سی آلتده اوج قدرته صعود دوری کلیوردی .

معبودلر تکلم ایدیورلر ، صفحات تعاقب ایدیوردی و حیات صحنه لری پیش انظار مزدن کچرکن مستغرق وجد اولور قاماشمش کوزلریمزله باقیوردق . آمونک باغچه لرنده اوج کنیش تراجه بی تعطیر ایدن نادر و رایحه لی آغاچلر بوکسیلوردی . برآز اوتوده پوانیت حملکتندن عودت ایدن ثروت و شان و شرفله محمول محاربیلر کلیوردی و غالب ، مسعود طائفه نک حکایه لرینی استماع ایدن حاضر و نک شاشقین نظرلری اوکونده ملوکانه دونما نادبانکشا اولیوردی . بومثلی نامسبوق برمنظره ایدی . برطرفدن مهرباری اولان و « غیرتیله قلب ملوکانه سی تسخیر ایتک ایچون هر شیشی یاپان » بویوک معمار « سه ن موط » هاتاسونک لاهوتی ذات ملوکانه سنه عرض تعظیبات ایچون محتشم ابوالهولار جاده سی مشی بطی ایله قطع ایدرکن ، عینی زمانده ایکی مصرک بوتون ولایتلری اهالیسی آداقلرینی سوکیلی فرعونک خا کپاینه تقدیم ایچون کتیبه عبودیتی اتمام ایدیورلردی .

بوتون بونلردن صکره خصمانسک مسکینانه انتقاملرینک و اونی قبرینه قدر تعقیب ایدن دواناپذیر غیضلرینک نه اهمیتی اولوردی ؟ مومیاسنک متروک برقیونک اعماقنده کتابه سز بولنمش اولسی ، اوچنجی طوطمه زک غیض و اضفاله حدود اولسی نه قیمتی حائزدر ؟ اونک اثری یاشادی وبالذات کندیسی دیگرلرینک فوقنده حیاته مظهر اولدی .

[۱] دیرالبحر معبدینک اسمی .

[۲] برنوع شاهین قوشی . هر ایالتک بر معبودی اولدینی کبی بوده اوفو معبودیدر .

یگر می ایکی سنه سورن سلطنتی ، فتوحاتی ، شان و شرفی اوندن کیم نزع ایدمه بیلیر؟
 یورولق بیلمه ین فعالیتک ایزلرینی کیم سیله بیلیر ؛ عاقلانه اداره سندن کیم شبهه ایدمه بیلیر؟
 و کیم اونک موجودیتدن توافل ایلیمه بیلیر ؟ « بی حسن » ده هنوز قائم دورمه بیلن بردیوار
 پارچه سی اوزرنده کی سوزلری کیم بردها اونک کی سویله بیلیر : « مشرف خراب اولان
 شیلری احیا ایتدم ، آسیائیلرک آواریمه داخل اولدقلری باربارلرک آمون رایه بیکانه اوله رق
 اولرک آراسنده یاشادقلری زماندنبری متروک قالان شیلری ا کمال و اتمام ایتدم » .
 مقدس کولک قبرنده سقوط ایتمش اولان دیکلی طاشنک بالاسنده محکوک رعنا منقوشانی
 کیم تخریبه مقتدر اولور ؟ آمون حاکمیت جهان تحتہ جالس اولمش ، ملیکه مصر هاتا
 سو اوکا متوجهاً کلیور . قادین اوکون برملک قیافتنده ظاهر اولدی و فرعونلرک مغفرینی
 لابسدی . صوکره صحنه رسم تتوجی کوننه انتقال ایدیور . اوکون ملیکه کل رنکی
 غرانیته بنا ایدلمش معبد مقدسه کیردی . معبودی چاغیردی و آمون ظاهر اولدی . آمون
 اللری اوزاتیور ، هاتاسو دیزچوکیور ؛ ملیکه معبودک اللری ا گسه سنه تماس ایدمه جک
 صورتده اوکا آرقه سنی چویریور . اوزمان آمون صول النی بو ا گسه یه ، حیاتی نقطه نک
 بولندی محله وضع ایدیور .

بووضع سایه سنده معبودلرک حیاتی تولید ایدن اسرار انکیز سیاله هاتاسونک ماده
 جسمایه سنه داخل اولیور . وقادینی معبودلره معادل قلیور .

اوندن صوکره ایمپراطورلرک آدملرینک مسکنی کنديسنک برقادین اولسنی ذل عد
 ایدیورلرمش کی وقایعنامه ملوک جدوللرندن نامی طی ایتلرینک ، آبیروس لوحه لرنده
 اسمنک ذکر ایدلمه مش اولسنک نه اهمیتی وار ؟ « ای معبودلر بزمه برابر اولکنز ، جهان ،
 جهان اوله لیدنبری باشلایان صرحتسز جدالده بزده سزکله برابر اوله جفز . بزمزکله غلبه
 ایدمه جکز ، سزده بزمه مظفر اوله جقسکز ، سزکله ظلماته قارشى نورسکز » .

ایمپراطورلقلر سرنکون اوله بیلرلر ، برمدنیت دیکرینک یرینه قائم اوله بیلیر ، حاکمیتلر
 دکیشه بیلیر . بر بویوکلکک شانی بشریتک بوتون فیرطنه لرینه مقاومت ایدر . ایشته بوندن
 دولایي هاتاسو لایموتدر .

« بابام ایچون یاپدیرمش اولدیغم بو آبدی ای کلامق احتیاج درونیسنی حس ایتدیکلری
 زمان انسال آتیه نک بونی اوکرنسنی ایستدم . اعصار مستقبلده بومسئله حقنده فرضیه لر
 یاپه جقلره ، بیلیمک ایسته ینلره دییورم : »

«سراینده اوطورمشدم و بنی خلق ایدنی دوشونورددم . اوزمان کوکلم اونک نامنه برنجی طوطمه زک ایکی ستونی آراسنده کی نجابتلی شراهک ایلریسندده ذروه لری قبه آسمانی ده له جک اله قترومدن ایکی دیکلی طاش رکز ایتیمی قرارلاشدیردی » بیلیمورم ، خایر ، یکپاره آلتونندن بوطاغی کیمک اعمال ایتدیکنی بیلیمورم دیمه . زیرا بوایکی دیکلی طاشی اسمم بومعبدده ابدیاً و دائماً حی و باقی قالمق ایچون بابام آمون نامنه اله قترومدن اعمال ایتدیرن ذات ملوکانه مدر »

اوزرندن لایعد عصرلر کچدکدن صوکره «آکلامق احتیاج درونیسی حس ایتدک » وایکی دیکلی طاشک شمشه سی «مصرک هر ایکی طوبراغنده اشعه پاش » اولدیغنی ادراک ایتدک . ایشه بزه قدر کلن بوشعاعندر و انسال آتیه بی ده تنویر ایدمه جکدر .

برطرفدن ظلال شب ، اووالک سینهنه تماماً حلول ایدمه رک «تب » ی ماوی اسراريله احاطه ایدرکن مفکره مده دیکر برخیالی جانلاندیریورددم . حیاتی ، احتیاجاتی مصرک برنجی ملیکه سندن کری قالاایان دیکر بردورده کی ملیکه مصرک خیالی : اونک اسمی فاطمه لقبی «شجره الدر » ایدی .

«ملیکه عصمت الدین » نامی آلتنده حکمران اولمق جراتی کوسترن اسلام عالمنک ایلک قادینی ایدی . «شجره الدر» تورک نسلندندی ، ذکاسندن زیاده صوک درجه جاذبه لی ایدی . ابتداری سلاله ایوبیه نک یدنجی حکمداری اولان زوجیه برابر حکمران اولدی . صوکره سن لووینک دمیاط محاصره سی اثناسنده ملک صالحک وقوع وفاتی اوزرینه فوق العاده مهارت سیاسی ابراز ایدمه رک حریبه ناظرینک معاونتیه مشوارندن ممنون اولیان مملوک سواریلرینک النده هلاک اولان اوکی اوغلی توران شاهی استخلاف ایتدی .

اوزمان نیل کنارنده کی جزیره روضه سرایتده «ملیکه عصمت الدین» عنوانی آلتنده اتفاق امتله ملیکه مصر اعلان ایددی . اوکوندن اعتباراً حیاتی طاشقین بر فعالیتیه مصدر اولدی . زیرا اوقادین حکمدار اولمه بی بیلدی .

فقرايه قارشى عاليجناب و معاونتکار، بدبختلره مددکار ایدی . فرقه لری تألیفه مقتدردی و امور دولته یوکسک وقوفی و مهارتی سایه سنده تمایز ایدیوردی . حکمران اولدی ، معمر اولدی .

قرق یاشنه رغماً چوق کوزلدى و حسننى تزین ایچون انتخاب ایدلمش برچارچیوه اولان

تروخه سرانی باطله شمشه دار کو کبرک اطرافنده سیر و دور ایتدیگری بر مرکز حالی
آلشدی . بر مدت صو کره ایوبیلرک برنجیسی مشهور صلاح الدینک بنا ایتدیرمش اولدی
مسکن اجداده ، ایچ قلعه یه نقل مکان ایلیکی دها عاقلانه برتدیر اوله رق حکم ایتشدی .
اوراده سدی بر سلطنتی نظر دن ستر ایدن ایجه بر پرده آرقه سندن هیئت نظارینک مذاکراتنه
اشترک ایدردی .

هر سنه مکه مکرمه یه کوندریلن تحمل مصر شجرة الدرك تأسیسیدر . خطبه ده برنجی
دفعه اسمی یاد و تذکار ایتدیرن ایلك اسلام قادینی او اولدی ؛ نامه سکه ضرب ایتدیرن
یگانه اسلام ملیکسی ایدی .

اصلزادگان ، جندیان و بوندن دها زیاد بوتون ملت اونی سویوردی . باشند آشاغی
مصر حکمداری تقدیس ایدیوردی .

برقادیندن باشقه برشی اولمایان بر حکمداری تقدیس ایتک ؛ بو حال شرق ایچون ممکن
برشیمی ایدی ؛ اوزمان امیر دشق باشده اولق اوزره قومشو اسلام امراسی علمینده اتفاق
ایتدیلر .

تختی قور تامق ایچون زمانک الک فوذلی رجلی اولان حربیه ناظر یله تأهله مجبور اولدی .
یونکله برابر مملکتی ، فقط دها آز کورینه رک اداره ده دوام ایتدی .

او دوردن اعتباراً شجرة الدرك حیاتی حکایه مصر تاریخک بوتون بر صفحه سنی بسط
و بیان دیمک اولور ؛ حالبوکه بن ملیک اولمش بر قادینک خیالی یاد ایدیورم .

شجرة الدرك خصای سیاسی طرفدن قتل اولوندی : جسدی ایچ قلعه تک دیوارندن
خارجه آتیلدی . اصدقانی اونی انجیلرله مزین لباسندن طانیدیلر . کوزل یوزی
پارچه لاندی . کیجه علی العجله کنیدیسی ایچون بنا ایتدیرمش اولدینی کوچوک مسجد
دروننه دفن ایلدی . مصرک مفرور و معظم ملیکسی شیمدی اوراده کتر بر حفیره ده
استراحت کزین اولور .

دوشونیوردم .

هاتاسو وعصمت الدین ، هر ایکسی ده رجال دولت اوصاف میزه سنه مالک ایدیلر .
اوقادینلر کمال شمشه ایله حکمران اولدیلر ، مع مافیله اونلرک اعمالی بلکه کندیلرندن دون
بر مرتبه ده ای حکمدار عد ایدلکه لایق ملوکک افعالی قدر بر طوتمدی . قیمتلری لایق

اولدقلری درجه ده تقدیر ایدیلهمه مشدی . تماماً قید و ضبط ایدلمه مش اولان حیاتلرینی
یا ضربه آهله تخریب ایدلمش محکوکات حجره بی حل و تفسیر ایدرک و یا خودمصر پایتختک
کتبخانه لرینی تزیین ایدن متفرق ال یازمالری آراسنده آرامق مجبوری اولدیغنی تئیت
ایلك عجیب بر کیفیتدر .

دوچار ظلم و اعتساف اولدیلر ، تعقیب اولوندیلر ، قدرلری انکار ایدلدی چونکه قادین
ایدیلر

فقط ستاره لر نظردن فائب اولور دییه اونلرک کذارش پر نوری انکار اولنه بیلیرمی ؟
روحنی اعماق دروننده تکشیف ایدن « تب » بلده سنک ایصسر مدینه امواتی کجرکن
ضرور بشری و حادثات عالمک استهزاسنی دوشونیوردم .

مادام که شیمدی بوایللق ماوی یاز کیجه سی ایچنده مستغرق خواب اولان « تب » کورعه
مقابر ملوکنده فضانک عظمتی صت و سکوتی صیحه لر یله اخلاص ایدن کیجه قوشلرندن
باشقه برشی قالماش ، او حالده اعتسافی ارتکاب ایدنلرده معروض تعذبات اولمشلر .

تب ۱۵ مارت ۱۹۲۰

قمریه صبی

محراق عشقی سجوده کلام !

« — بن محراق عشقی بولق ایستم .

قوشدم ، قوشدم . پک اوزاقلردن ، بو داغلرک آرقاسندن کلام . دیزلرم یارالی
باشم آتش ایچنده کلام . بکا چابوق سویله ، محراق عشقی بولق ایستم !
یا شلرم اضطراب و آتشمندن آقاماز اولدی . قلم احتیاجدن چارپاماز اولدی .
کوزلرکده ، ایستدیکم شیئی خاطرلیان بر آیدینلق وار . بلکه ، آقشام وقتک
بو صولق اوزره اولان قیزیللغنده سن اونک معنای وجود کدن بر جزئه مالکسک
آغاچلری صارصان بویموشاق فیصلدینک ، بکا ، سویله دیکنی سویله ! بنده اونک ایسته دیکنی
ایستم .

قوشمقدن ، آرامقدن خرابایم . کوزلریمده یاندیجه قائمیان احتیاجی قاندر !
محراق عشقی سجوده کلام ! »